

Myśliński, Jerzy

"Bibliografia ukraińskiej presy w Polszczy (1918-39) i Zachidnio-Ukraińskij Narodnij Respublici (1918-19)", ukław Jewhen Misiło, Edmonton 1991 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Prasy Polskiej 32/2, 122

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Bibliografia ukraińskiej prasy w Polsce (1918–39) i Zachodnio-Ukraińskiej Narodniej Respubliki (1918–19). Ukław Jewhen Misiŭo, Edmonton 1991, ss. 250. Wydawnictwo Kanadskiego Instytutu Ukraińskich Studj. Albertsjki uniwersytet. Dowindyk nr 44.

Jest to poszerzona i uzupełniona wersja *Spisu tytułów prasy ukraińskiej w Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1939* (Warszawa 1983) autorstwa Eugeniusza Misiŭa, wydanego techniką „małej poligrafii” przez Pracownię Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX w. IBL PAN. Publikacja ta była m.in. recenzowana na łamach „Kwartalnika Historii Parasy Polskiej” przez Gereona Iwańskiego (R.XXIV, nr 2, s. 91–94). Główna część omawianej bibliografii obejmuje opis bibliograficzny 827 tytułów prasy ukraińskiej z lat 1918–1939 wraz z sigłami bibliotecznymi, przy czym niektóre długowieczne tytuły (np. dziennik „Diŭo”) mają opis wykraczający znacznie poza nakreślone ramy chronologiczne. Druga część zawiera opisy 98 tytułów prasy ukraińskiej wydawanej w języku polskim i w innych językach (głównie jest to prasa Komunistycznej Partii Zachodniej Ukrainy), trzecia obejmuje opisy „wydawnictw nieperiodycznych” (31 tytułów), czwarta – kalendarzy (148 tytułów), piąta – „sprawozdania z działalności” (21 tytułów). 63 tytuły związane są z okresem istnienia Zachodnio-Ukraińskiej Republiki Ludowej. Całość opatrzona została indeksami: nazwisk, miejscowości, tematycznym, organizacji i instytucji wydawniczych. W *Dodatku* autor ujął 187 nowych tytułów odnalezionych już w czasie druku książki. Całość opatrzono objaśniającym wstępem oraz wykazem źródeł bibliograficznych, wśród których nie znajdują cennych artykułów autora, poświęconych omawianej prasie w „Kwartalniku Historii Prasy Polskiej”. Dzięki żmudnym poszukiwaniom Eugeniusza Misiŭa, który jednak nie zdołał spenetrować wszystkich zbiorów poza terytorium Polski (w szczególności na Ukrainie), światowa slawistyka uzyskała bardzo potrzebną pomoc warsztatową.

Jerzy Myśliński

Jan B u j a k, *Informacja o książce i prasie w tygodnikach galicyjskich 1772–1900*. Kraków 1989, ss. 292. Prace Monograficzne Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie, t. 109.

Autor zajął się tematem dotąd nie opracowanym przez prasoznawców i bibliologów, a mianowicie podjął się trudu przeanalizowania informacji o książce i prasie ukazujących się w tygodnikach galicyjskich w latach 1772–1900, usiłując odpowiedzieć na pytanie, „czy i jak tygodniki galicyjskie informowały o publikacjach i jaką rolę odgrywały przez to w upowszechnianiu wiadomości o nich” (s. 9). Skoncentrował swą uwagę przede wszystkim na formach i sposobach „przekazywania wszelkich wiadomości związanych z szeroko rozumianą książką i prasą”, pomijając zupełnie inne treści, jakie przecież tygodniki zawierały.

Podjmując próbę odpowiedzi na tak sformułowane pytanie, J. Bujak oparł ją na wynikach rzetelnej analizy ponad 200 tygodników, wydobywając z nich informacje o książce i prasie, dotyczące czytelnictwa, bibliotek, czytelników ludowych, księgarstwa, ruchu wydawniczego, poszczególnych tytułów prasowych, dziennikarstwa itp. Uporządkował je i sklasyfikował według gatunków pisarskich (dziennikarskich?) i treści informacji. Ten materiał stanowi główny zręb monografii (rozdz. III: *Gatunki pisarskie i treści informacji o publikacjach*), zajmując około 190 stron książki. Wartości merytoryczne tej części są zauważalne. Autor omówił z dużą kompetencją różne gatunki pisarskie, począwszy od artykułu (rozprawy), któremu poświęcił aż 60 stron, poprzez notatkę, streszczenie, list, spis treści, sprawozdanie, przegląd, życiorys, pamiętnik, recenzję, sprostowanie, felieton aż do... kaczki dziennikarskiej, czyli utworu rozmyślnie przekazującego wiadomości fałszywe czy też nie sprawdzone. Niejednakowo autor traktuje opisywane gatunki pisarskie, odczuwam niedosyt komentarza i informacji o tak powszechnej formie wypowiedzi pisarskiej, jaką w drugiej połowie XIX w. w publicystyce był list (działy korespondencji). Analiza tego materiału posłużyła J. Bujakowi do wypowiedzenia uogólniających opinii o wartości i znaczeniu tygodników galicyjskich w systemie